

Uttalelse fra NIBIO om plantevernmidler i frø

'Naturskyddsforeningen i Sverige publiserte i mars 2024 rapporten ['Biskadlige bekämpningsmedel på bivänliga växter'](#). Rapporten viste at 53 av 54 innkjøpte potteplanter (krukväxter) og 36 av 68 innkjøpte frøposer av pollinatorvennlige vekster inneholdt rester av plantevernmidler. Om noe av frøet var produsert i Sverige framgår ikke av rapporten, men det aller meste av frø og vegetativt plantemateriale var uansett produsert i utlandet, med Nederland, Litauen, Latvia, Polen og Tyskland som de viktigste produsentland for blomsterengfrø. Importerte blomsterfrøblandningene som omsettes i Norge kommer fra de samme produsentlandene.

Den svenske resultatene er skremmende, men de er heldigvis ikke overførbare til NIBIOs blomsterfrøblandinger. Vår oppformering av regionale blomsterengblandinger er basert på innsamlinger i artsrike gamle kulturmarker der det ikke gjødsles eller brukes plantevernmidler. Produksjonen foregår dels på NIBIO Landvik ved Grimstad og NIBIO Holt i Tromsø og dels hos rundt 30 kontraktdyrkere over hele landet. Det innsamla frøet sås eller prikles i plugger som så plantes ut på duklagte senger for å unngå ugras. Ugras i gangene mellom sengene bekjempes med slått eller luking, skjønt noen av våre produsenter benytter også Roundup eller andre kjemiske ugrasmidler i gangene. På Landvik er vi i ferd med å gå over til å kjøre plenklipper i radene mellom plastsengene og unngår dermed all bruk av kjemiske ugrasmidler.

Når vi kommer til andre generasjons 'storskalafrøavl' på sådde arealer, f.eks. for å lage norske robustfrøblandinger til pollinatorstriper i landbruket, er behovet for kjemisk ugrasbekjemping større, spesielt i etableringsåret. Her gjennomfører vi nå et prosjekt med ugrasmidler som allerede er godkjent på det norske markedet. Foreløpige resultater tyder på at vi kommer langt med en sprøyting med jordvirkende middel mellom såing og spiring. Siden norsk blomsterengarter nesten alltid er flerårige, vil det da gå over ett år fra sprøyting til frøhøsting. Sjansen for at det skal finnes rester av plantevernmidler i frøene er dermed minimal.

Av insektmidler har vi hatt noen få tilfeller der det har vært nødvendig å sprøyte frøavlsfelt av prestekrage for å bekjempe larver av 'prestekrageflue' som ellers lever inni blomstene og spiser opp frøene. Preparatet som da har vært bruk er lambda-cyhalotrin (Karate), som det aldri ble funnet rester av i den svenske undersøkelsen. Til dette bruk har vi søkt og fått tillatelse av Mattilsynet til forsøksprøyting av et begrenset areal. Tilsvarende kan det ved frøavl av smalkjempe vært nødvendig å sprøyte med soppmiddel for å unngå at sopp ødelegger frøavlinga eller spireevnen for frøet. På grunn av disse unntaka definerer vi ikke frøproduksjonen som økologisk, men bruken av plantevernmidler er uansett minimal sammenlikna med blomsterfrøavl i utlandet. Den som kjøper våre regionale frøblandinger skal være trygg på at frøene både er 'giftfrie' og med minimalt innhold av frø av uønska ugrasarter eller andre skadelige organismer.

NIBIO Landvik 12.juni 2024

Trygve S. Aamlid

(trygve.aamlid@nibio.no)